

MITTEILUNGEN - WIADOMOŚCI

DER K. u. K. WARENVERKEHRSZENTRALE
FÜR DAS ÖSTERREICHISCH-UNGARISCHE
OKKUPATIONSGBIET.

C. i K. ZARZĄDU OBROTU TOWAROWEGO
DLA AUSTRYACKO-WĘGIERSKIEGO
OBSZARU OKUPACYJNEGO.

Telegramme: Warenver-
kehrszentrale Krakau.
Fernsprechnummer: 3582.

Erscheint zweimal monatlich als Bellage der Amtsblätter im Okkupationsgebiet.
Wychodzi dwa razy miesięcznie jako dodatek do Dzienników urzędowych obszaru okupacyjnego.

Telegrams: Zarząd obrotu
towarowego Kraków.
Telefon Nr. 3582.

Krakau 31. Juli 1917.

N° 40-41.

Kraków 31. lipca 1917.

INHALT:

Postwesen: Eröffnung des Postzeitungsdienstes. — Verlegung des Postamtes Lipsko. — Zulassung der poln. Sprache im Briefpostverkehr. — Nachnahmebriefverkehr mit dem österr.-ung. Verwaltungsgebiete in Polen.
Eisenbahwesen: Gleisbrückenwage in Miechów. — Eröffnung der Betriebsausweiche Wistowa für den Verkehr — Auflösung der Feldtransportleitungs-Exposituren. — Teilstrecke Zamość-Werbkowie. — Beschränkter Zivilgüterverkehr.
Zoll- und Tarifwesen: Die Durchführungsvorschrift zum Tarifgesetze. — Zolldienst in Granica. — Neueste Zollentscheidungen — Zollamtliche Untersuchung der Sammeladungsgüter
Wirtschaftliche Mitteilungen aus dem k. u. k. Okk.-Gebiete in Polen: Beschlagnahme von Gummi — Beschlagnahme von Manufakturwaren aller Art. — Beschränkung des Zuckerverbrauchs im Gewerbe. — Petroleum verbräuchsbeschränkung. — Das Einfuhrmonopol für Salz. — Devisenexpositur in Lublin. — Umrechnungskurs für Rubel. — Wirtschaftliches aus Kielce. — Wirtschaftliche Nachrichten. — Kupfergewinnung in Polen. — Sammelstelle für Metalle und Gummi. — Vdg. des Fin.-Min. betreffend das Verbot der Ein- und Durchfuhr von Zahlungsmitteln der Rubelwährung. — Übergabe der Justizverwaltung in Polen. — Verordnungsblatt der k. u. k. Militärverwaltung in Polen. — Grenzübertrittsstellen.
Wirtschaftliche Mitteilungen aus dem kais. deutschen Okk. Gebiete: Postnebenstelle Koziegłowy. — Der Privattelegrammverkehr. — Eröffnung einer Postagentur. — Postcheckverkehr für Warschau. — Haftung für Postsendungen. — Kartoffeleinfuhr in den Verwaltungsbezirk Warschau. — Beschlagnahme von Seide, Hanf, Jute pp. — Beschlagnahme von Zucker und Zuckerwaren. — Verkehr mit Seife, Seifenpulver und and. fetthalt. Waschmitteln. — Privatgüterverkehr auf den Eisenbahnen des deutsch. Militärbetriebes. — Fahrkarten- u. Frachturkundensteuer in Ob-Ost. — Abfertigung von und nach Dęblin Ostbf. — Ein Kanalprojekt Warthe-Bzura — Ausfuhrbewilligungen aus Deutschland. — Tarif- und Verkehrsanzeiger für das Jahr 1917. — Verordnungsblatt für das GG. Warschau.
Allgemeines: Günstige Ernteaussichten in Rumänien.

TREŚĆ:

Sprawy pocztowe: Zaprowadzenie ekspedycji pocztowej gazet. — Przeniesienie urzędu pocztowego w Lipsku. — Dopuszczenie języka polskiego w listowym ruchu pocztowym. — Obrót listów zaliczkowych z c. i k. obszarem okupacyjnym w Polsce.
Kolejnictwo: Torowa waga pomostowa w Miechowie — Otwarcie wymijanki Wistowa dla ruchu. — Rozwiązanie ekspozytury komendy transportów polowych w Radomiu i Lublinie — Działka Zamość Werbkwice. — Ograniczony ruch towarowy cywilny.
Sprawy cłowe i taryfowe: Przepis wykonawczy do taryfy cłowej. — Służba celna w Granicy. — Najnowsze orzeczenia cłowe. — Badanie posyłek zbiornych za granicę przez urzędy cłowe.
Wiadomości gospodarcze z c. i k. obszarów zajętych Polski: Zajęcie gumy. — Zajęcie towarów rękodzielniczych wszelkiego rodzaju. — Ograniczenie używania cukru w przemyśle. — Ograniczenie używania ropy. — Monopol przywozu soli. — Ekspozytura dewiz w Lublinie. — Przeliczenie kursu rubla. — Sprawy gospodarcze Kielc. — Wiadomości gospodarcze. — Urodek między w Polsce — Składnica niezal. i gumy — Rozporządzenie ministerstwa fin. z 24 maja b. r. i 289, dotyczące zakazu przywozu i przewozu środków płatniczych waluty rublowej — Oddanie sądownictwa w Polsce. — Dziennik rozporządzeń c. i k. Zarządu wojskowego w Polsce. — Miejsca przekroczenia granicy.
Wiadomości gospodarcze z niemieckich obszarów zajętych Polski: Składnica pocztowa w Kozigłowach — Wysyłka depesz pocztowych. — Otwarcie agentury pocztowej. — Pocztowy obrót czekowy dla Warszawy. — Poręka za posyłki pocztowe. — Przywóz kartofli do powiatu administracyjnego warszawskiego. — Zajęcie jedwabiu, konopii i juty i wyrobów z nich. — Zajęcie cukru i towarów cukrowych w Jenerał-Gubernatorstwie Warszawskiem. — Obrót mydłem, proszkiem mydlanym i innymi środkami do prania. — Obrót towarów prywatnych na kolejach wojskowych niemieckich. — Podatek od biletoów jazdy i dokumentów przewozowych. — Ekspedycja z Dębina. — Projekt kanału Wartha-Bzura. — Zezwolenia wywozu z Niemiec. — Wskaźnik taryfowy i obrotowy na rok 1917.
Sprawy ogólne: Pomyślne widoki żniw w Rumunii.

Postwesen.

Eröffnung des Postzeitungsdienstes. Mit 1. Juli 1917 wurde im Verkehr zwischen dem Militärgeneralgouvernement Lublin und dem Generalgouvernement Warschau der Postzeitungsdienst unter bestimmten Bedingungen eingeführt.

Verlegung des Postamtes Lipsko. Das k. u. k. Etappen-Postamt II. Klasse in Lipsko wurde mit 10. Juli 1917 nach Solec verlegt und führt fortan die Bezeichnung »k. u. k. Etappen-Postamt Solec, Kreis Wierzbniuk.«

Zulassung der polnischen Sprache im Briefpostverkehr. Von nun an ist im Postverkehr zwischen dem Militärgeneralgouvernement Lublin und dem Generalgouvernement Warschau der Gebrauch der polnischen Sprache für alle Gattungen von Briefpostsendungen (Briefe, Postkarten, Drucksachen, Zeitungen und Warenproben) zugelassen. Briefe sollen nicht mehr als 4 Oktav- oder 2 Quartseiten, Postkarten hoch nicht mehr als 12, quer nicht mehr als 8 Zeilen enthalten. Hiedurch tritt die Kundmachung des Armeebefehlshabers vom 25. November 1916, Tel. Nr. 52.428, betreffend die Zulassung der polnischen Sprache für den Verkehr mit dem Generalgouvernement Warschau außer Kraft. Im Postverkehre des Militärgeneralgouvernements Lublin mit Deutschland wird jedoch die polnische Sprache auch weiterhin nur auf Postkarten zugelassen.

Sprawy pocztowe.

Zaprowadzenie ekspedycji pocztowej gazet. Z dniem 1. lipca b. r. zaprowadzono pod pewnymi warunkami w obrocie między Jenerał-Gubernatorstwem lubelskiem a warszawskiem ekspedycję pocztową gazet.

Przeniesienie urzędu pocztowego w Lipsku. C. i k. etapowy urząd pocztowy II. klasy w Lipsku przeniesiono z dniem 10. lipca 1917 roku do Solca i nosi odtąd nazwę: C. i k. etapowy urząd pocztowy w Solcu, powiat Wierzbniuk.

Dopuszczenie języka polskiego w listowym ruchu pocztowym. Obecnie wolno już w obrocie pocztowym między Jenerał-Gubernatorstwem lubelskiem a warszawskiem używać języka polskiego przy wszelkiego rodzaju listowych posyłkach (listach, pocztówkach, drukach, gazetach i próbkach towarów.) Listy mogą zawierać najwyżej 2 strony ćwiartkowe, pocztówki zaś najwyżej 12 wierszy na szerokość, a 8 na długość. W ten sposób obwieszczenie Wyższej komendy armii z 25. listopada 1916, tel. 52428, dotyczące dopuszczenia języka polskiego, traci moc swą odnośnie do obrotu z Jen.-Gubernatorstwem warszawskiem. W obrocie pocztowym Jenerał-Gubernatorstwa lubelskiego z Niemcami, jednak język polski dopuszczalny jest i nadal tylko na pocztówkach.

Nachnahmebriefverkehr mit dem österreichisch ungar. Verwaltungsgebiete in Polen. Im Verkehre mit dem österreichisch - ungar. Verwaltungsgebiete in Polen können nunmehr eingeschriebene Privatbriefsendungen mit einer Nachnahme bis zu 1000 Kronen belastet werden. Diese Sendungen unterliegen im allgemeinen den gleichen Bestimmungen wie solche Sendungen ohne Nachnahme. Für die Ausstattung der eingeschriebenen Nachnahmebriefsendungen, dann die Einhebung und Überweisung der Nachnahmebeträge gelten die gleichen Grundsätze wie im Inlandsverkehr. Es ist jedoch weder die Überweisung der Nachnahmebeträge an die Postsparkasse oder ein anderes Kreditinstitut noch die Anbringung von Buchungsvermerken noch die Minderung oder Streichung der Nachnahme zulässig. In den österreichisch-ungarischen Verwaltungsgebieten werden die eingeschriebenen Nachnahmebriefsendungen gleichwie die gewöhnlichen Einschreibebriefsendungen nicht zugestellt, sondern nur angekündigt. Die Behebungsfrist beträgt bei den k. u. k. Etappenpostämtern 15 Tage. Mit der Annahme und Abgabe eingeschriebener Nachnahmesendungen sind im österreichischen Okkupationsgebiete Polens vorläufig die Etappenpostämter erster Klasse betraut.

Eisenbahnwesen.

Gleisbrückenwage in Miechów. In Miechów wurde am 10. Mai 1917 die Gleisbrückenwage in Betrieb genommen.

Eröffnung der Betriebsausweiche Wistowa für den Verkehr. Die in der Strecke Stryj-Stanisław gelegene Betriebsausweiche Wistowa wurde für den Militär-, Personen-, Gepäcks- und Güterverkehr eröffnet. Die Abfertigung erfolgt in der Betriebsausweiche selbst.

Auflösung der Feldtransportleitungen - Exposituren Radom und Lublin. Mit 1. Juli 1917 wurde an Stelle der bisherigen F. T. L.-Exposituren in Radom und Lublin eine Transportabteilung beim Heeresbahnkommando in Radom (Telegrammadresse: »Heeresbahnkommando Tra Radom«) und zur Unterstützung dieser Abteilung ein mit Instradierungsbefugnissen ausgestattetes und unterstelltes »Transportüberwachungskommando« in Lublin aufgestellt.

Teilstrecke Zamość Werbkowice. Am 1. August 1917 wurde der Betrieb auf der neuerbauten 49 km langen Teilstrecke Zamość-Werbkowice der Linie Zawada—Hrubieszów — Władimir-Wołyński aufgenommen. Die neue Strecke ist eine eingleisige, normalspurige Vollbahn, bildet die Fortsetzung der bestehenden Linie Zawada—Zamość und wird vorläufig nur für den Militärverkehr eröffnet.

Beschränkter Zivilgüterverkehr. Auf den Linien der Schmalspurbahn Władimir-Wołyński — Hrubieszów — Uhnów werden nur Militärgüter befördert.

Zoll- und Tarifwesen.

Die Durchführungsvorschrift zum Zolltarifgesetz. Anlage C zu § 18 wurde anlässlich der Einführung des Süßstoffmonopols durch die Verordnung vom 8. Mai 1917, R. G. Bl. Nr. 208, entsprechend geändert.

Zolldienst in Granica. Das Kommando der k. u. k. Heeresbahn Nord teilt mit: Am 20. Jänner 1917 wurde der Zolldienst von Szczakowa nach Granica verlegt und ein Zollamt in Granica eingerichtet. In Granica schließt die k. k. Nordbahn an die k. u. k. Heeresbahn Nord an. Seit Einrichtung dieses Zollamtes in Granica besorgt die Heeres-

Obrót listów zaliczkowych z c. i k. obszarem okupacyjnym w Polsce. W obrocie z c. i k. obszarem zajęтым w Polsce wolno odtąd poleczone posyłki pocztowe prywatne obciążać zaliczką do 1000 koron. Co do tych posyłek obowiązują na ogół te same postanowienia, jak co do posyłek niezaliczkowych. Co do formy zewnętrznej poleczonych listów zaliczkowych, ściągania i przekazywania zaliczek obowiązują te same zasady co w obrocie krajowym. Natomiast nie wolno przekazywać kwot zaliczkowych do pocztowych kas oszczędności, lub innej instytucji kredytowej, ani umieszczać zapisków buchalteryjnych ani też zmniejszać lub skreślać zaliczki. W obszarze okupacyjnym nie doręcza się takich listów zaliczkowych zarówno jak zwykłych listów polecanych, a jedynie zawiadamia się o nich. Czas podjęcia wynosi w c. i k. etapowych urzędach pocztowych dni 15. Nadawanie polecanych posyłek zaliczkowych powierzono w c. i k. obszarze okupacyjnym w Polsce na razie etapowym urzędem pocztowym pierwszej klasy.

Kolejnictwo.

Torową wagę pomostową w Miechowie urządzono dnia 16. maja 1917.

Otwarcie wymijanki Wistowa dla ruchu. Położoną na przestrzeni Stryj — Stanisławów wymijankę Wistowa otwarto dla ruchu wojskowego, osobowego, tobołkowego i towarowego. Wysyłka odbywa się na samej wymijance.

Rozwiązanie ekspozytury komendy transportów połowych w Radomiu i Lublinie. Z dniem 1. lipca zniesiono dotychczasowe ekspozytury K. T. P. w Radomiu i Lublinie a natomiast ustanowiono „oddział transportowy“ przy komendzie kolei północnej w Radomiu. (Adres telegramów: „Heeresbahnkommando Tra Radom“) a w celu poparcia tego oddziału „komendę dozoru transportów“ uprawnioną do wskazania szlaku.

Działka Zamość-Werbkowice. Z dniem 1. sierpnia b. r. podjęto ruch na nowo wybudowanej 49 km długiej działce Zamość—Werbkowice linii Zawada—Hrubieszów—Władimir-Wołyński. Nowa przestrzeń jest jednotorową koleją główną o normalnej szerokości toru i stanowi przedłużenie istniejącej linii Zawada—Zamość i jest na razie tylko dla ruchu wojskowego przeznaczoną.

Ograniczony ruch towarowy cywilny. Na liniach wązkotorowej kolei Władimir-Wołyński—Hrubieszów — Uhnów przewozi się na razie tylko towary wojskowe

Sprawy cłowe i taryfowe.

Przepis Wykonawczy do taryfy cłowej. Załącznik C do § 18. zmieniono odpowiednio, wskutek zaprowadzenia monopolu środków słodzących, rozporządzeniem z 8. maja 1917 dz. u. p. l. 208.

Służba celna w Granicy. Komenda c. i k. wojskowej kolei północnej donosi: Dnia 20. stycznia 1917 roku przeniesiono służbę celną ze Szczakowy do Granicy i utworzono w Granicy urząd cłowy. W Granicy łączy się c. i k. kolej północna z c. i k. wojskową ko-

bahn Nord durch eigene fachliche Organe gegen mäßige Gebühren die gesamte Verzollung, also sowohl die Verzollung in der Richtung von Österreich nach Polen, als auch in der umgekehrten Richtung und macht dadurch jede anderweitige Vermittlung durch Spediteure bei der Verzollung entbehrlich. Auskünfte erteilt das Kommando der k. u. k. Heeresbahn Nord, Abteilung VI in Radom und die k. u. k. Heeresbahnstation Granica.

Neueste Zollentscheidungen. Hinsichtlich der Tarifierung der Schwarzbleche wird bemerkt, daß dieselben mit Rücksicht auf die Beschaffenheit des vorgelegten Musters, welches sich als dekapiertes Eisenblech darstellt, als unarbeitete Eisenbleche der T. Nr. 67b zu K 7.50 per 100 kg zu verzollen sind (F. M. Entsch. vom 25. Juni 1917, Zl. 78800).

Zollamtliche Untersuchung der Sammelladungsgüter nach dem Auslande. Zuzufolge Finanzministerialerlasses vom 18. Oktober 1916, Z. 75.262, sollen die nach ausländischen Stationen aufgegebenen Sammelladungsgüter schon beim Zollamt der Versandstation einer zollamtlichen Untersuchung unterzogen werden. Dieses Zollamt hat nach anstandslosem Befund die Ausfuhrzuläßigkeit der Güter zu bestätigen und die Sendungen unter Zollverschluß an das Grenzaustrittsamt anzuweisen. Ladungen, welche in dieser Weise nicht abgefertigt sind oder ab Stationen ohne Zollamt kommen, sind den Anordnungen des erwähnten Erlasses zufolge vom Grenzzollamte auszuladen und die Ausfuhrzuläßigkeit der darin enthaltenen Güter genau festzustellen. Die Öffnung, Auspackung und das Wiedereinpacken ist Sache der Partei; werden diese Arbeiten vom Grenzzollamte besorgt, übernimmt das Grenzzollamt für den bei dieser Untersuchung der Waren entstehenden Schaden keinerlei Verantwortung. Die strenge Handhabung der Bestimmungen dieses Erlasses wurde kürzlich in Erinnerung gebracht.

Wirtschaftliche Mitteilungen aus dem k. u. k. Okkupationsgebiete in Polen.

Beschlagnahme von Gummi. Laut Verordnung des MGG., R. S. Nr. 72.035/17 vom 29. Mai 1917 wurden mit Verbot des freien Handels, des Verbrauches und der Verarbeitung beschlagnahmt: Rohgummi, Balata, Guttapercha, Gummiafälle aller Art, montierte sowie nicht montierte Billardbanden und deren Abfälle, neue oder noch brauchbare Gummibereifungen jeder Art wie Automobilbereifungen, Motorrad- und Fahrradbereifungen, Vollgummireifen jeder Art, Gummischläuche jeder Art und Altgummi jeder Art.

Beschlagnahme von Manufakturwaren aller Art. Laut Verordnung des MGG. vom 31. Mai 1917 R. S. Nr. 66.841/17 werden bei Verbot des freien Handels Manufakturwaren aller Art im MGG. Bereich für beschlagnahmt erklärt; die von der Verordnung betroffenen Waren sind: Baumwollwaren: Baumwollarten aller Art, Samte mit Ausschluß der Samtbänder, Tulle, Wirk- und Strickwaren in ganzen Stücken, Strümpfe, Socken und Trikotware, Zwirn und Köperband. — Wollwaren: Halinatusch, alle wollene Webwaren, Samte und samtartige Gewebe, Wirk- und Strickwaren als Stoffe in ganzen Stücken (Meterware), Shawls und shawlartige Gewebe, Filze und Filzwaren (mit Ausnahme von derlei Fußteppichen). Ganzseidenwaren und Halbseidenwaren, aus Seide, Florett oder Kunstseide, allein, bezw.

leja północną. Od czasu utworzenia tego urzędu cłowego w Granicy, załatwia całkowite oclenie wojskowa kolej północna przez własnych fachowców za miernymi należnościami, a więc tak oclenie w kierunku z Austrii do Polski jakoteż na odwrót, przez co wszelkie inne pośrednictwo spedytorów przy ocieniu staje się zbyteczne. Informacyi udziela komenda c. i k. kolei północnej oddział II. w Radomiu i stacya tej kolei Granica.

Najnowsze orzeczenia cłowe. Co się tyczy taryfowania blach żelaznych zauważa się, że one, ze względu na jakośc przedłożonego wzoru, który przedstawia się jako czysta blacha żelazna, podlegają jako nieobrobione blachy żelazne ocieniu l. tar 67b po 7.50 kor. za 100 kg (Orz. min. fin. z 25. czerwca 1917 r. l. 78800.)

Badanie posyłek zbiornych za granicę przez urzędy cłowe. Wskutek rozporządzenia ministerstwa finansów z dnia 18 października 1916 r. l. 75262 posyłki zbiorne nadawane do stacyi zagranicznych ulegać mają badaniu cłowemu już w urzędzie cłowym stacyi nadawczej. Urząd ten, skoro nie zachodzą ustawowe przeszkody potwierdzić ma dopuszczalność wywozu towarów i przekazać posyłki, po zaopatrzeniu jej plombą, urzędowi cłowemu. Wysyłki nieodprawione w ten sposób, albo przychodzące ze stacyi, w której nie ma urzędu cłowego, należy wyładować w myśl wzmiankowanego rozporządzenia w granicznym urzędzie cłowym i zbadać, czy wywóz tej posyłki jest dopuszczalny. Otwarcie, wypakowanie i zapakowanie pojedynczych tobołków jest rzeczą strony, gdy roboty te wykonuje graniczny urząd cłowy nie jest on odpowiedzialny za ewentualne szkody powstałe przy badaniu. Surowe przestrzeganie tego rozporządzenia niedawno ponownie polecono.

Wiadomości gospodarcze z c. i k. obszarów zajętych Polski.

Zajęcie gumy. Na mocy rozp. Jenerał-Gubernatorstwa R. S. N. 72.035/17 z 29 maja br. uległy zajęciu, zakazowi wolnego handlu, użycia i obrobienia: Guma surowa, balata i gutaperka, odpadki gumowe wszelkiego rodzaju, montowane lub niemontowane bandy bilardowe i odpadki z nich, wszelkie obręcze gumowe nowe lub jeszcze zdadne do użycia jako obręcze do automobilów i kół biegowych, węże gumowe i stara guma wszelkiego rodzaju.

Zajęcie towarów rękodzielniczych wszelkiego rodzaju. Wedle rozporządzenia wojskowego Jenerał-Gubernatorstwa z 31. maja br. R. S. l. 66841 następujące towary manufakturowe w obrębie tego Gubernatorstwa uległy zajęciu i zakazowi wolnego handlu.

Towary bawełniane: Bawełna wszelkiego rodzaju, aksamity z wyłączeniem aksamitnych wstążek, tiule, tkaniny oczkowe i towary pończoszkowe w całych postawach, pończochy, skarpetki i trykoty, nici i tkanę w ukos wstążki.

Towary wełniane: Sukno halinowe, wszelkie tkaniny wełniane, aksamity i aksamitne tkaniny, towary pończoszkowe i oczkowe jako materye w całych postawach, szale, sukno pilśniowe z wyjątkiem pilśniowych chodników.

in Verbindung mit anderen Spinnmaterialien: Ganzseidenwaren, Tulle, Seidenbeutelstuch, Ganz-eidenge-webe, Samte und samtartige Gewebe, Wirk- und Strickwaren als Stoffe in ganzen Stücken (Meterware). — Konfektionsware: Kleidungen, Wäsche und andere genähte Gegenstände aus Zeugstoffen. Jedweder Verkehr mit den genannten Manufakturwaren ist verboten und darf eine Überfuhr nur auf Grund einer beim k. u. k. MGG. (Rohstoffzentrale) einzuholenden Überfuhrsbewilligung erfolgen.

Beschränkung des Zuckerverbrauches im Gewerbe. Gemäß Vdg. MGG. Z. E. Nr. 113.853/17 darf weißer Zucker unter keiner Bedingung für gewerbliche Zwecke ausgegeben werden. — Für die Spiritus- und Likörfabrikation, Sodawasser- und Limonadeerzeugung darf wie im Hinterlande auch im Okkupationsgebiete Zucker überhaupt nicht, demnach auch nicht gelbes Produkt, verwendet werden. Zur Erzeugung von Kunsthonig, Marmeladen, Zuckerwaren u. dgl. wird vom MGG. die Verwendung von gelbem Zucker (sog. Farinazucker) einzelnen Gewerbetreibenden bewilligt. Es wird darauf aufmerksam gemacht, daß der gelbe Zucker gleichfalls Gegenstand des Monopols bildet, und daß daher der freie Verkehr mit demselben verboten ist.

Petroleumverbrauchsbeschränkung. Zuzolge MGG. Vdg. Nr. 45 vom 16. Mai 1917, V. Bl. X. Stück, darf im Bereiche des Militärgeneralgouvernements in der Zeit vom 1. Juni bis 15. September 1917 Petroleum nur zu gewissen, in dieser Verordnung näher bezeichneten Zwecken verkauft und nur gegen besondere Bezuksanweisungen des Kreiskommandos ausgegeben werden.

Das Einfuhrmonopol für Salz. Mit Vdg. des Militärgeneralgouvern. v. 21. Mai 1917, Nr. 12 492/17, ist die Einfuhr von Salz in das Militärgeneralgouvernement der k. u. k. Militärverwaltung vorbehalten. Die Einfuhr für die in § 4, Punkt 2 u. 5, der Zollverordnung (Vdg. v. 9. Jänner 1917, Nr. 4, V.-Bl.) bezeichneten Zwecke unterliegt keiner Beschränkung.

Devisenexpositur in Lublin. Verordnung vom 20 Juni 1917, V.-Bl. 54, betreffend die Errichtung einer Devisenstelle im österr.-ungar. Verwaltungsgebiete in Polen, § 1. Behufs Überwachung des Verkehrs mit Devisen und deren Übernahme wird für das k. u. k. österr.-ung. Verwaltungsgebiet eine Devisenstelle errichtet und mit den Funktionen derselben auf Grund des § 3 der Verordn. des Armeekommandanten vom 15. Dezember 1915, Nr. 47 V.-Bl., die Expositur der Filiale Krakau der österr.-ungar. Bank in Lublin betraut. Sie ist als Devisenstelle Organ des k. u. k. Militärgeneralgouvernements und führt den Titel »Devisenexpositur in Lublin.« § 2. Die Devisenexpositur in Lublin ist ermächtigt, Bewilligungen von Ausnahmen vom Verbote der Ausfuhr von Münzen und Noten der Kronenwährung in jenem Umfange zu erteilen, in welchem solche Ausnahmen in der Monarchie zulässig sind. § 3. Diese Verordnung tritt mit dem Tage der Kundmachung in Kraft.

Umrechnungskurs für Rubel. Auf AOK. Vdg. Q. Nr. 124.491 vom 1. August l. J. wird zuzolge tel. Verfügung des MGG. Z. E. Nr. 145.203 vom 3. d. M. der Umrechnungskurs für Rubel im Bereiche der k. u. k. Militärverwaltung in Polen auf 100 Rb. = 300 K festgesetzt.

Wirtschaftliches aus Kielce. In Kielce ist eine Superphosphatfabrik in Betrieb, in der auch Schwefelsäure hergestellt wird. Die Erzeugung ist mangels an Rohmaterialien

Towary jedwabne i półjedwabne, z samego jedwabiu, floretu lub sztucznego jedwabiu względnie w związku z innym przedziwem: Towary całojedwabne, tiule, sukno na torebki jedwabne, tkaniny oczkowe i tkaniny półczoszkowe jako materye w całych postawach.

Towary konfekcyjne: Odzież bielizna i inne przedmioty szyte z tkanin. Wszelki obrót wymienionymi towarami jest zakazany a przewóz nastąpić może tylko na podstawie zezwolenia udzielonego przez wojskowe Jenerał-Gubernatorstwo (Centrala surowców).

Ograniczenie używania cukru w przemyśle. Według rozp. Gen. Gubernii Z. E. Nr. 113853/17 nie wolno pod żadnym warunkiem używać białego cukru do celów przemysłowych. Fabryki spirytusu, likierów, wodysodowej limoniady nie mogą używać wogóle żadnego cukru a więc nawet i żółtego i tak w Monarchii jak i na obszarze okupacyjnym. Do wyrabiania sztucznego miodu, marmolad wyrobów cukierniczych i t. p. zezwalać będzie Gener. Gubernatorstwo pojedynczym przemysłowcom na używanie żółtego cukru (t. zw. cukier farynowy). Zwraca się uwagę, że cukier żółty jest również objęty monopolem i wolny obrót tym cukrem jest wykluczony.

Ograniczenie używania nafty. Na mocy rozporządzenia wojskowego Jenerał-Gubernatorstwa l. 45 z dnia 16. maja 1917 r. dz. rozp. część X. wolno w obrębie tego Gubernatorstwa w czasie od 1. czerwca do 15. września b. r. sprzedawać naftę tylko dla pewnych w tem rozporządzeniu bliżej określonych celów i jedynie za osobnymi kartami poboru komendy powiatowej.

Monopol przywozu soli. Rozporządzeniem wojskowego Jenerał-Gubernatorstwa N. 12492/17 z dnia 21. maja b. r. prawo przywozu soli do tego gubernatorstwa zastrzeżono jedynie zarządowi wojskowemu. Przywóz jej dla celów określonych w § 4. ust. 2 i 5 ordynacji cłowej (rozp. z 9. stycznia b. r. dz. rozp. Nr. 4.) nie podlega ograniczeniu.

Ekspozytura dewiz w Lublinie. Rozporządzenie z dnia 20. czerwca 1917 dz. rozp. Nr. 54, dotyczące urzędzenia biura dewiz w austr.-węg. obszarze administracyjnym w Polsce. § 1. Celem nadzorowania obrotu przyjmowania dewiz, urządzi się dla c. i. k. austro-węgierskiego obszaru administracyjnego biuro dewiz i powierza agendy tego biura na podstawie § 3. rozp. Naczelnego Wodza armii z dnia 15. grudnia 1915 Nr. 47. dz. rozp. Ekspozyturze krakowskiej filii Banku austro-węgierskiego w Lublinie. Jako biuro dewiz jest ono organem c. i. k. Jeneralnego Gubernatorstwa wojskowego i nosi nazwę: »Ekspozytura dewiz w Lublinie«. § 2. »Ekspozytura dewiz w Lublinie« jest upoważnioną do zezwalania na wyjątki od zakazów wywozu monet i not waluty koronowej w tych samych rozmiarach, w jakich wyjątki takie dozwolone są w Monarchii. § 3. Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przeliczenie kursu rubla. Wskutek rozporządzenia AOK, N. 124491 z dnia 1. sierpnia b. r. i zarządzenia wojskowego Jenerał-Gubernatorstwa Z. E. Nr. 145203 z dnia 3. sierpnia b. r. ustanowiono obliczenie kursu rubla w c. i. k. obszarze okupacyjnym w Polsce na 100 rbl. — 300 koron.

Sprawy gospodarcze Kielce. W Kielcach znajduje się fabryka superfosfatów wyrabiających także kwas siarkowy.

lien nur gering. Außerdem - befindet sich eine Marmor-schleiferei in Betrieb.

Wirtschaftliche Nachrichten. Die Statuten einer neuen Aktiengesellschaft »für keramische Erzeugnisse« mit einem Aktienkapital von 500.000 Rubeln wurden genehmigt. Gründer ist Ing. J. Hempel, Eigentümer eines der größten polnischen Kalkwerke in Checiny bei Kielce — Die Papierfabrik Bodzechow in Ostrowiec hat den Betrieb aufgenommen. — Dagegen mußten die Eisengießereien in den Kreisen Konsk, Opoczno und Radom wegen mangelnder Zufuhr von Koks den Betrieb einstellen.

Kupfergewinnung in Polen. Die kürzlich in Angriff genommenen Arbeiten zum Zwecke einer planmäßigen Ausbeute der im Kreise Kielce vorhandenen Blei- und Kupferlager sind unter der tatkräftigen Unterstützung der österreichisch-ungarischen Behörden soweit gediehen, daß mit einer rationellen Ausnützung der genannten Erze in der Gegend von Miedjana, Lysa Gora und Olkusz bereits begonnen werden konnte. Das Vorkommen von Kupfer in der erwähnten Gegend war von jeher bekannt, doch wurden die Erzlager zur Zeit der russischen Herrschaft systematisch vernachlässigt, da Rußland seine ganze Aufmerksamkeit der Ausbeute dieser Metalle im Ural zuwandte.

Sammelstelle für Metalle und Gummi. Die Benennung der Material-Einkaufs- und Sammelstelle in Sosnowice wurde abgeändert in »Sammelstelle für Metalle und Gummi der Rohstoffzentrale beim k. u. k. Mil.-Gen.-Gouv. Polen in Sosnowice We. E.«

Vdg. des Finanzministeriums vom 24. Mai 1917 R. G. Bl. Nr. 237 betreffend das Verbot der Ein- und Durchfuhr von Zahlungsmitteln der Rubelwährung. Auf Grund des Artikels VII des mit dem Gesetze vom 30. Dezember 1907, RGBl. Nr. 278, kundgemachten Vertragszolltarifes der beiden Staaten der österreichisch-ungarischen Monarchie wird im Einvernehmen mit der kgl. ungarischen Regierung folgendes verordnet, bezw. kundgemacht: § 1. Die Ein- und Durchfuhr von auf Rubel lautenden Geldzeichen (Münzen, Banknoten, Kreditbilleten usw.) ist verboten. Ausgenommen ist die Einfuhr von Rubeln aus den von den Verbündeten im Osten besetzten Gebieten sowie die Einfuhr v. Goldrubeln. § 2. Das nach der Eintrittsstation in Betracht kommende Finanzministerium kann Ausnahmen von dem Verbote zulassen. — § 3. Handlungen gegen diese Verordnung werden nach den bestehenden Rechtsnormen bestraft. — § 4. Diese Verordnung tritt mit dem Tage der Kundmachung in Kraft. — Dieses Verbot hat auch im polnischen k. u. k. Okkupationsgebiete Geltung.

Übergabe der Justizverwaltung in Polen. Mit 1. September d. J. wird die Ziviljustizverwaltung des k. u. k. Okkup.-Gebietes in Polen an den polnischen Staatsrat übergeben. Übergeben werden sämtliche Angelegenheiten, auch die anhängigen Prozesse.

Verordnungsblatt der k. u. k. Militärverwaltung in Polen. IX. Stück vom 24. Mai 1917. Inhalt: Amtl. Teil: 43. Vdg. betreffend den Betrieb von Geldwechslergeschäften. Nichtamtl. Teil: Empfangstage beim General-Gouverneur. — Kundmachung betreffend das Ausfuhrverbot für Noten der Österreichisch-ungarischen Bank von Kassenscheinen der Kriegsdarlehenskassen sowie auf Kronenwährung lautender Schecks und Wechsel. — Kundmachung, betreffend die Verhängung der Zwangsverwal-

Wskutek braku surowca produkcya jest nieznaczna. Prócz tego jest w ruchu szl. fierka marmuru.

Wiadomości gospodaroze. Statuty nowego towarzystwa akcyjnego „dla wyrobów ceramicznych“ z kapitałem 500.000 rubli otrzymały zatwierdzenie. Założycielem jest inżynier J. Hempel właściciel jednej z największych fabryk wapna w Polsce w Chęcinach obok Kielc. Fabrykę papieru „Bodzechów“ w Ostrowcu uruchomiono. Natomiast zastanowiły ruch odlewnie żelaza w powiatach końskim, opoczniańskim i radomskim dla braku koksu.

Urobek miedzi w Polsce. Podjęte niedawno prace w celu planowej eksploatacy pokładów ołowiu i miedzi, znajdujących się w powiecie kieleckim, postąpiły przy usilnem poparciu władz austro-węgierskich tak dalece, że rozpoczęto już racjonalne wydobywanie tych kruszców w okolicy Miedjana, Łysej Góry i Olkusza. Od dawna już wiadomem było istnienie miedzi w tej okolicy, w czasie jednak panowania rosyjskiego pokłady rudy systematycznie z a n i e d b y w a n o, gdyż Rosya skierowała całą swą uwagę na eksploatacyę tych kruszców w Uralu.

Składnica metali i gumy. Nazwa składnicy i miejsca zakupu materyałów w Sosnowcu została zmieniona i opiewa obecnie: „Składnica metali i gumy centrali surowców przy c. i k. wojskowem Jenerałgubernatorstwie w Polsce, w Sosnowcu We. E.“

Rozporządzenie ministerstwa fin. z 24 maja b. r. l. 237, dotyczące zakazu przy — i przewozu środków płatniczych waluty rublowej. Na mocy artykułu 7. ogłoszonej ustawą z 30. grudnia 1907, r. dz. u. p. l. 278 umowy cłowej obu państw monarchii austro-węgierskiej podaje się do wiadomości względnie rozporządza się w porozumieniu z zarządem kr. węgierskim. § 1. Przywóz i przewóz znaczków na ruble opiekujących (monet, banknotów, biletów kredytowych i t. d.) jest wzbroniony. Wyjątek stanowią: przywóz rubla z obszarów na wschodzie, zajętych przez sprzymierzeńców, oraz przywóz złotych rubli. § 2. Ministerstwo finansów do którego należy stacya przywozowa może dopuścić wyjątki. § 3. Wykroczenia przeciw temu rozporządzeniu podlegają karze wedle obowiązujących norm. § 4. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. — Ten rozkaz ma także w polskiej c. i k. okupacyi ważność.

Oddanie sądownictwa w Polsce. Z dniem 1. września b. r. przejdzie na polską Radę Stanu zarząd cywilnego sądownictwa c. i k. obszaru okupacyjnego w Polsce. Oddane zostaną tej Radzie wszystkie sprawy, zatem także wiszące procesy.

Dziennik rozporządzeń c. i k. Zarządu wojskowego w Polsce. Część IX. z dnia 24. maja 1917. Treść: Część urzędowa: 43. Rozporządzenie dotyczące prowadzenia przedsiębiorstw wymiany pieniędzy. Część nieurzędowa: Dnie przyjęć u Jenerał-Gubernatora. Obwieszczenie dotyczące zakazu wywozu banknotów Banku austro-węgierskiego, biletów kasowych wojennej kasy pożyczkowej, jakoteż weksli i czeków, opiekujących na walutę koronową. Obwieszczenie, dotyczące przywozu przedmiotów zbytku. Obwieszczenie, dotyczące postawienia pod zarząd przymusowy dóbr Dzierzgow w powiecie Włoszczowskim. Obwieszczenie w sprawie otwarcia filii urzędu cłowego w Stojanowie. Obwieszczenie c. i k. Ministerstwa wojny, dotyczące prowadzenia nowych cen jazdy i stawek na przewóz

tung über das Gut Dzierzgow im Kreise Włoszczowa. — Kundmachung, betreffend die Eröffnung des Nebenzollamtes Stojanow. — Kundmachung, des k. u. k. Kriegsministeriums, betreffend die Einführung neuer Fahrpreise und Gepäckfrachtsätze im direkten Personentarife mit der k. u. k. Heeresbahn Nord. — Kundmachung, des k. u. k. Kriegsministeriums, betreffend die Ergänzung der Tarife 2 (verschiedene Artikel) und 42 (Emballagen) des direkten Eisenbahngütertarifes vom 15. März 1917 der k. u. k. Heeresbahn Nord (Verkehr mit Österreich). — Die Verwaltung der Aktiengesellschaft »Witulin«. — X. Stück vom 15. Juni 1917. Inhalt: 44. Verordnung, betreffend die Ersichtlichmachung der Preise im gewerblichen Verkehre. — 45. Verordnung, betreffend Verbrauchsbeschränkungen für Petroleum in der Zeit vom 1. Juni bis 15. September 1917. — 46. Verordnung, betreffend das Einfuhrmonopol für Salz. — 47. Verordnung, betreffend Einführung der mehl- und kartoffellosen Tage. — 48. Verordnung, betreffend die Zuckerpreise. — 49. Verordnung, betreffend den Ankauf von Talg, Knochenfett, sowie ungenießbaren Fetten und Ölen im k. u. k. Verwaltungsgebiete Polens. — 50. Verordnung, betreffend die Aufhebung der fleischlosen Tage. — Nichtamtlich. Teil: Kundmachung d. k. u. k. Armeekorpskommandos über die Zulassung des Privattelegrammverkehres mit Deutschland und dem Generalgouvernement Warschau. — Kundmachung d. k. u. k. Armeekorpskommandos, betreffend die Eröffnung des Etappenpostamtes II. Klasse in Zaklików. — Kundmachung des k. u. k. Kriegsministeriums, betreffend die Einführung des direkten Gütertarifes für den Verkehr zwischen der k. u. k. Heeresbahn Nord und ung. Eisenbahnen. — Kundmachung des k. u. k. Kriegsministeriums, betreffend die Einführung des Nachtrages I. zum Tarife für die Beförderung von Zivilgütern, lebenden Tieren und Leichen vom 20. Dezember 1916. — Kundmachung, betreffend die strafweise Entziehung des Lehrers Johann Formai und der Lehrerin Eva Zylinska vom Schuldienste. — Kundmachung, betreffend die Bestellung eines Generalagenten für das k. u. k. Verwaltungsgebiet in Polen seitens der gegenseitigen Unfallversicherungsgesellschaft in Warschau. —

Grenzübertrittsstellen. für das Überschreiten der polnisch-galizischen Grenze im Grenznachbarverkehre laut MGG. Vdg. Nr. 39 vom 24. April 1917, V. Bl. VIII St.:

1. Granica—Szcakowa, Bahnstation.
2. Miechów—Michałowice, Straße.
3. Proszowice—Kocmyrzów, Straße.
4. Nowe Brzesko—Cło, Straße.
5. Sierosławice, Weichselbrücke.
6. Opatowice—Ujście, Straße.
7. Nowy—Korczyn—Borusowa, Überfuhr.
8. Pacanów—Szczucin, Weichselbrücke.
9. Sandomierz—Nadbrzezie, Bahnstation.
10. Rozwadów, Bahnstation und Straße.
11. Krzeszów—Rudnik, Straße.
12. Tarnogród—Sieniawa, Straße.
13. Tomaszów—Bełzec, Bahnstation und Straße.
14. Hrubieszów—Uhrynów, Straße.
15. Granica—Burki, (nach Eröffnung der Brücke in Granica.)
16. Niesiołowice—Lgota, Straße.
17. Raclawice—Paczaltowice, Straße.
18. Szyce—Modlnica, Straße.
19. Zawichost—Chwałowice, Straße.
20. Zaklików—Łązek, Straße.

pakunków w bezpośredniej taryfie osobowej z c. i k. wojskową koleją północną. Obwieszczenie c. i k. Ministerstwa wojny, dotyczące, uzupełnienia taryfy 2 (rozmaite artykuły) i 42 (opakowania) bezpośredniej kolejowej taryfy towarowej z dnia 15 marca 1917 r. c. i k. wojskowej kolei północnej. (Obrót z Austrią) Zarząd Towarzystwa Akcyjnego „Witulin“.

Część X. z dnia 15 czerwca 1917. Treść: Część urzędowa: 44. Rozporządzenie dotyczące uwidocznienia cen w obrocie przemysłowym. 45. Rozporządzenie, dotyczące ograniczeń w używaniu nafty w czasie od dnia 1. czerwca do dnia 15. września 1917. 46. Rozporządzenie, dotyczące monopolu przywozu soli. 47. Rozporządzenie dotyczące wprowadzenia dni bez mąki i bez kartofli. 48. Rozporządzenie, dotyczące cen cukru. 49. Rozporządzenie, dotyczące zakupu łożu, tłuszczu z kości, tudzież niejadalnych tłuszczów i olejów w c. i k. obszarze administracyjnym w Polsce. 50. Rozporządzenie dotyczące zniesienia dni beźmięsnych.

Część nieurzędowa. Obwieszczenie c. i k. Naczelnej Komendy armii, dotyczące dopuszczenia prywatnego ruchu telegramów z Niemcami i Jenerał-Gubernatorstwem Warszawskiem. Obwieszczenie c. i k. Naczelnej Komendy armii, dotyczące otwarcia etapowego urzędu pocztowego II. klasy w miejscowości Zaklików. Obwieszczenie c. i k. Ministerstwa wojny, dotyczące wprowadzenia bezpośredniej taryfy towarowej dla obrotu pomiędzy c. i k. wojskową koleją północną a węgierskimi kolejami. Obwieszczenie c. i k. Ministerstwa wojny, dotyczące wprowadzenia dodatku I. do taryfy dla przewozu towarów cywilnych, żywych zwierząt i zwłok na liniach c. i k. wojskowej kolei północnej z dnia 20. grudnia 1916. Obwieszczenie, dotyczące karnego wydalenia nauczyciela Jana Fornala i nauczycielki Ewy Żylińskiej ze służby nauczycielskiej. Obwieszczenie dotyczące ustanowienia jeneralnego ajenta dla c. i k. obszaru administracyjnego w Polsce przez Warszawskie Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń od nieszczęśliwych wypadków. Zarząd Towarzystwa Akcyjnego „Witulin“.

Miejsca przekroczenia granicy polsko-galicyjskiej w sąsiedzkim ruchu granicznym wedle rozp. Jenerał-Gubernatorstwa l. 39 z 24. czerwca 1917 r. dz. rozp. część 8.:

1. Granica—Szcakowa, stacya kolejowa.
2. Miechów—Michałowice, gościniec.
3. Proszowice—Kocmyrzów, gościniec.
4. Nowe Brzesko—Cło, gościniec.
5. Sierosławice, Most na Wiśle.
6. Opatowiec—Ujście, gościniec.
7. Nowy Korczyn—Borusowa, miejsce przewozu.
8. Pacanów—Szczucin, most na Wiśle.
9. Sandomierz—Nadbrzezie, stacya kolejowa.
10. Rozwadów, stacya kolejowa i gościniec.
11. Krzeszów—Rudnik, gościniec.
12. Tarnogród—Sieniawa, gościniec.
13. Tomaszów—Bełzec, stacya kolejowa i gościniec.
14. Hrubieszów—Uhrynów, gościniec.
15. Granica—Burki, po otwarciu mostu w Granicy.
16. Niesiołowice—Lgota, gościniec.
17. Raclawice—Paczaltowice, gościniec.
18. Szyce—Modlnica, gościniec.
19. Zawichost—Chwałowice, gościniec.
20. Zaklików—Łązek, gościniec.

Wirtschaftl. Mitteilungen aus dem kais. deutschen Okkupationsgebiete in Polen

Postnebenstelle Kozięglowy. Am 15. Juli 1917 wurde in Kozięglowy im deutschen Okkupationsgebiete im Anschluß an das dortige Kreisamtsnebenbureau eine Postnebenstelle eröffnet. Die Postnebenstelle hat den gesamten Postverkehr mit den Gemeinden Kozięglowy, Kozięglówki, Pińczycze, Poraj und Rudnik-Wielki zu vermitteln.

Der Privattelegrammverkehr wurde nunmehr auch nach Zombrowa im kais. deutschen Okkupationsgebiete zugelassen.

Eröffnung einer Postagentur. In Zgierz ist am 15. Juni eine Postagentur für den Post- und Telegrammverkehr der Heeresangehörigen, der militärischen- und Zivilverwaltungsbehörden sowie deren Angehörigen und Angestellten und den privaten Post- und Telegrammverkehr der Bevölkerung eröffnet worden.

Postscheckverkehr für Warschau. Für das Gebiet des Generalgouvernements Warschau wird in nächster Zeit der Postscheckverkehr mit der Maßnahme eingeführt werden, daß sich die Bevölkerung Postscheckkonten beim Postscheckamt in Breslau eröffnen lassen wird.

Haftung für Postsendungen. Die Verordnung vom 26. Mai 1917 des Generalgouverneurs für das deutsche Generalgouvernement Warschau, betreffend die Gewährleistung bei Postsendungen, führt jene Gesetze und Bestimmungen an, nach welchen sich die Haftung für Postsendungen sowohl im innerpolnischen Verkehr als auch im Wechselverkehr mit dem k. u. k. Generalgouvernement Lublin, mit Deutschland und mit der Monarchie regelt, und bestimmt ferner jene Fälle, in welchen keine Haftung übernommen wird.

Kartoffeleinfuhr in den Verwaltungsbezirk Warschau. Mit Verordnung des Polizeipräsidenten Warschau vom 7. Juli 1917 wurde die Regelung der Kartoffeleinfuhr für den Verwaltungsbezirk Warschau erlassen.

Beschlagnahme von Seide, Hanf, Jute pp. und daraus hergestellten Fabrikaten. Mit Verordnung des Generalgouverneurs von Warschau vom 24. Juni 1917 und vom 2. Juli 1917 wurden für diese Beschlagnahme neue Verfügungen getroffen.

Beschlagnahme von Zucker und Zuckerwaren im Generalgouvernement Warschau. Für den Handel und Verkehr mit Zucker sowie den Neben- und Nachprodukten der Zuckerfabrikation wie Melasse, Sirup, Gelbzucker usw. wurde eine Polizeiverordnung erlassen, der zufolge der ganze Zuckerbestand, einschließlich der aus dem Auslande eingeführten Mengen, sowie sämtliche Neben- und Nachprodukte d. Zuckerfabrikation beschlagnahmt werden.

Verkehr mit Seife, Seifenpulver und anderen fetthaltigen Waschmitteln. Vom 1. August 1917 ab dürfen nur die im Auftrage oder mit Genehmigung des Verwaltungschefs des Generalgouvernements Warschau hergestellten Seifen, Seifenpulver oder andere fetthaltige Wasch- und Reinigungsmittel und Seifenpräparate aller Art feilgehalten oder in den Verkehr gebracht werden.

Privatgüterverkehr auf den Eisenbahnen des deutschen Militärbetriebes. Der im Bezirke der Militär-Eisenbahndirektion 5 Wilna an der Strecke Wilna—Lida gelegene Bahnhof Woronow ist auch für den öffentlichen Eil- und Frachtstückgüterverkehr freigegeben worden.

Fahrkarte- und Frachtkundensteuer in Ob-Ost. Vom 1. Juli 1917 ab wird im Gebiet der Militärverwaltungen Kurland, Litauen, Białystok, Grodno eine Stempelge-

Wiadomości gospodarcze z niemieckich obszarów zajętych Polski.

Składnica pocztowa w Kozięglowach. W dniu 15. lipca b. r. otwarto w Kozięglowach, w okupacji niemieckiej w połączeniu z tamtejszym podrzędnym urzędem powiatowym składnicę pocztową, która pośredniczyć ma w całym obrocie pocztowym z gminami: Kozięglowy, Kozięglówki, Pińczycze, Poraj i Rudnik Wielki.

Wysyłka depesz pocztowych dozwolona jest obecnie także do Zombrowa w ces. niem. obszarze okupacyjnym.

Otwarcie agentury pocztowej. Z dniem 15. czerwca została otwarta agentura dla komunikacji pocztowo-telegraficznej osób należących do armii, władz wojskowych i cywilnych, jakoteż ich członków i pracowników, oraz dla prywatnej pocztowej i telegraficznej komunikacji ludności.

Pocztowy obrót czekowy dla Warszawy. Nie bawem zaprowadzony będzie dla obszaru Jenerał-Gubernatorstwa Warszawskiego pocztowy obrót czekowy, z tem zastrzeżeniem, że ludność może zażądać otwarcia konta czekowego w pocztowym urzędzie czekowym we Wrocławiu.

Poręka za posyłki pocztowe. Rozporządzenie Jenerał-Gubernatora dla niemieckiego Jenerał-Gubernatorstwa warszawskiego dotyczące poręki za posyłki pocztowe wymienia ustawy i postanowienia regulujące porękę za posyłki pocztowe tak we wewnątrzno-polskim ruchu jakoteż w obrocie wzajemnym z c. i k. Jen.-Gubernatorstwem lubelskim, z Niemcami i z monarchią, oraz oznacza te wypadki, w których się poręki nie przyjmuje.

Przywóz kartofli do powiatu administracyjnego warszawskiego uregulowano rozporządzeniem prezydenta policji warszawskiej z dnia 7. lipca 1917 r.

Zajęcie jedwabiu, konopi, juty i wyrobów z nich. Co do tego zajęcia rozporządzeniem Jenerał-Gubernatorstwa Warszawskiego z 21. czerwca i 2. lipca 1917 r. wydano nowe zarządzenia.

Zajęcie cukru i towarów cukrowych w Jenerał-Gubernatorstwie Warszawskim. W sprawie handlu i obrotu cukrem jakoteż produktami ubocznymi z fabrykacji cukru, jak syrup, żółty cukier itd., wydano policyjne rozporządzenie, mocą którego zajęto cały zapas cukru łącznie z ilościami przywiezionemi z granicy, jakoteż wszelkie produkty uboczne z fabrykacji cukru.

Obrót mydłem, proszkiem mydlanym i innymi środkami do prania zawierającymi tłuszcz. Od 1. sierpnia b. r. wolno jedynie z polecenia lub za zezwoleniem szefa zarządu Jenerał-Gubernatorstwa Warszawskiego wyrabiane mydła, proszki mydlane i t. p. środki i preparaty mydlane sprzedawać lub puszczać w obrót.

Obrót towarów prywatnych na kolejach wojskowych niemieckich. Dworzec kolejowy Woronów położony w powiecie dyrekcyi kolei wojskowej 5 Wilno na przestrzeni Wilno—Lida, otwarto także dla publicznego ruchu pospiesznego i tobołkowego.

Podatek od biletów jazdy i dokumentów przewozowych w Ob-Ost. Od 1. lipca b. r. pobiera się w obrębie zarządów wojskowych w Kurlandyi, na Litwie, Białymstoku i Grodnie należytość stempłową od

bühr von Fahrkarten und Frachtkunden erhoben. Die Steuer beträgt ohne Unterschied der Wagenklasse für jede Fahrkarte im Preise von 50 Pf. bis 1.95—10 Pf. und steigt bis zu Mark 2 bei Fahrpreisen von Mark 15 und darüber. Der Frachtkundenstempel bewegt sich zwischen 20 Pf. und Mark 4.50.

Abfertigung von und nach Deblin Ostbf. Am 1. Juni 1917 ist auf der Station Deblin Ostbf. eine dem Verkehrsamt Warschau unterstellte Fahrkartenausgabe und Gepäckabfertigung eingerichtet. Vom genannten Tage ab kann von und nach Deblin Ostbf. eine direkte Abfertigung von Personen und Reisegepäck erfolgen.

Ein Kanalprojekt Warthe — Bzura. Wie polnische Zeitungen melden, wurde dem Staatsrat vom volkswirtschaftlichen Departement ein Projekt der Regulierung der Bzura vorgelegt, welche eine Verbindung der Bzura mit der Warthe und die Herstellung eines Schifffahrtskanals im Zug dieser beiden Flüsse vorsieht. Der Abstand der beiden Flußgebiete des Ner (als Nebenfluß der Warthe) und der Bzura beträgt bei Lenczyca etwa 80 km der Höhenunterschied im dazwischenliegenden Sumpfgebiet des Urstromtals Warschau—Berlin nicht ganz einen Meter. Für Lodz wäre ein derartiger Schifffahrtskanal und seine Verbindung mit Weichsel u. Oder von höchster wirtschaftlicher Bedeutung.

Ausfuhrbewilligung aus Deutschland. Sämtliche Ausfuhrbewilligungen aus Deutschland, mit Ausnahme der unbefristeten Ausfuhrbewilligungen für Steinkohle, Braunkohle, Koks und Preßkohle verlieren vom 21. Mai 1917 ab, soweit auf ihnen nicht eine längere Gültigkeitsdauer angegeben ist, nach Ablauf dreier Monate vom Tage der Ausstellung an, ihre Gültigkeit. Die Gültigkeitsdauer der Durchfuhr- und Einfuhrbewilligungen beträgt auch fernerhin zwei Monate.

Tarif- und Verkehrsanzeiger für das Jahr 1917. Die in diesem Tarifanzeiger auf Seite 83 unter 7. Grenzübergang Marggrabowa veröffentlichten Fahrpreise nach und von Augustowo, Olita und Suwalki wurden aufgehoben und an ihre Stelle neue festgesetzt.

Verordnungsblatt für das Generalgouvernement in Warschau Nr. 76 vom 10. Juni 1917 enthält: 319. Verordnung betr. Abänderung der Verordnung Nr. 142 über Beschlagnahme von Kartoffeln und Kartoffelfabrikaten. 320. Verordnung betr. die Zuständigkeit der Militärgerichte

Nr. 77 vom 12. Juni 1917 enthält: 321. Verordnung über die Gewährleistung für Postsendungen. 322. Bekanntmachung über Erleichterungen im Postverkehr der Bevölkerung. 323. Bekanntmachung über die Eröffnung einer Postagentur in Peisern (Pyzdry).

Nr. 78 vom 20. Juni 1917 enthält: 324. Wahlordnung zur Verordnung betr. die Organisation der jüdischen Religionsgesellschaft im Generalgouvernement Warschau.

Nr. 79 vom 29. Juni 1917 enthält: 325. Verordnung betr. Sicherstellung der Ernte 1917. 326. Bekanntmachung betr. Beschlagnahme der Kartoffelernte 1917. 327. Satzung der Landesgetreidestelle für das Generalgouvernement Warschau. 328. 1. Ausführungsverordnung betr. die Landesgetreidestelle für das Generalgouvernement Warschau. 329. 2. Ausführungsverordnung betr. die Landesgetreidestelle für das Generalgouvernement Warschau. 30 Polizeiverordnung über den Verkehr mit lebenden Gänsen und Geflügel. 331. Polizeiverordnung betr. Fleckfieberkranke. 332. Bekanntmachung betr. Eröffnung einer Postanstalt in Zgierz. 333. Bekanntmachung betr. die Rechtsstellung der österreichischen und ungarischen Staatsangehörigen und

biletów jazdy i dokumentów przewozowych. Podatek, bez względu na klasę wynosi od każdego biletu jazdy w cenie od 50 fen. do 1.95 kwotę 10 fen. i wzrasta ostatecznie do 2 marek przy cenie jazdy 15 marek. Stemplowa należność za listy frachtowe wynosi od 20 fen. do 4.50 marek.

Ekspedycya z Dębina (dworzec wschodni) i napowrót. Dnia 1. czerwca 1917 r. utworzono na stacyi Dębina (dworzec wschodni) podległe urzędowi ruchu w Warszawie miejsca wydawania biletów jazdy i ekspedycyi tobołków. Od tego dnia można z Dębina nabywać bezpośrednio bilety i nadawać tobołki podróżne.

Projekt kanału Warta-Bzura. Jak donoszą dzienniki polskie, przedłożył departament gospodarstwa społecznego Radzie stanu projekt regulacji Bzury, przewidujący połączenie Bzury z Wartą i budowę kanału dla żeglugi w kierunku obu tych rzek. Odstęp między dorzeczem Neru (pobocznej rzeki Warty) a dorzeczem Bzury wynosi koło Łęczycy około 80 km., a różnica wysokości w leżącym pośrodku bagnisku doliny rzeki głównej Warszawa-Berlin, nie cały metr. Tego rodzaju kanał dla Łodzi i połączenie jego z Wisłą i Odrą miałby niezmiernie znaczenie gospodarcze.

Zezwolenia wywozu z Niemiec. Wszelkie zezwolenia wywozu z Niemiec, z wyjątkiem bezterminowych zezwoleń na wywóz węgla kamiennego, brunatnego, koku i węgla tłoczonego tracą swą moc po upływie trzech miesięcy od dnia wystawienia, o ile na nich nie podano dłuższego terminu ważności. Czas trwania ważności zezwoleń na przewóz i przywóz wynosi i nadal 2 miesiące

Wskaźnik taryfowy i obrotowy na rok 1917. Ogłoszone w tym wskaźniku na stronie 83 pod 7. przekroczenie granicy Margrabowa — ceny jazdy z Augustowa, Olity i Suwałek zniesiono a natomiast nowe ceny ustanowiono.

Dziennik rozporządzeń dla Jenerał-Gubernatorstwa Warszawskiego. Nr. 76 z dnia 10. czerwca 1917 zawiera: 319. Rozporządzenie dotyczące zmiany rozporządzenia Nr. 142 dotyczącego zajęcia ziemniaków i przetworów ziemniaczanych. 320. Rozporządzenie dotyczące kompetencji sądów wojskowych.

Nr. 77 z dnia 12. czerwca 1917 zawiera: 321. Rozporządzenie dotyczące gwarancji za pocztowe przesyłki. 322. Obwieszczenie dotyczące ułatwień w komunikacji pocztowej ludności. 323. Obwieszczenie dotyczące otwarcia agentury pocztowej w Pyzdrach.

Nr. 78 z dnia 20. czerwca 1917. zawiera: Porządek wyborów do rozporządzenia, dotyczącego organizacji Żydowskiego Towarzystwa religijnego w Jenerał-Gubernatorstwie Warszawskiem,

Nr. 79. z dnia 29. czerwca 1917 zawiera: Rozporządzenie dotyczące zabezpieczenie zbiorów z r. 1917. 326. Obwieszczenie dotyczące zajęcia sprzętu kartofl. z roku 1917. 327. Ustawa krajowego Wydziału Zbożowego dla Jenerał-Gubernatorstwa Warszawskiego. 328. Rozporządzenie wykonawcze dotyczące Krajowego Wydz. Zbożowego dla Jenerał-Gubernatorstwa Warsz. 329. 2. Rozporządzenie wykonawcze dotyczące Krajowego Wydziału zbożowego dla Jenerał-Gubernatorstwa Warszawskiego. 330. Rozporządzenie policyjne dotyczące obrotu żywymi gęsiami i drobiem. 331. Rozporządzenie policyjne dotyczące osób chorych na tyfus plamisty. 332. Obwieszczenie dotyczące otwarcia urzędu pocztowego w Zgierzu. 333. Obwieszczenie dotyczące stanowiska prawnego poddanych austriackich

der Angehörigen des österr.-ungar. Okkupationsgebietes vor den Gerichten des Generalgouvernements Warschau.

Nr. 80 vom 24. Juli 1917 enthält: 334. Verordnung betr. Ausfuhr von Geflügel. 335. Polizeiverordnung betr. Höchstpreise für Salz usw. 336. Polizeiverordnung über den Verkehr mit Seife usw. 337. Verordnung betr. den Handel mit Wertpapieren.

Nr. 81 vom 30. Juli 1917 enthält: 338. Polizeiverordnung betr. Anzeigepflicht bei Todesfällen an Lungen- und Kehlkopftuberkulose. 339. Bekanntmachung betr. die poln. Landes-Darlehenskasse. 340. Bekanntmachung betr. den Postverkehr der Bevölkerung mit Angehörigen der österr.-ungarischen Armee.

Nr. 82 vom 1. August 1917 enthält: 341. Verordnung betr. die Beschlagnahme von Kohlen.

i węgierskich i osób przynależnych do okupacji austr.-węg. przed sądami w Jenerał-Gubernatorstwie Warsz.

Nr. 80. z dnia 24. lipca 1917 zawiera 334. Rozporządzenie dotyczące wywozu drobiu. 335. Rozporządzenie policyjne dotyczące najwyższej ceny na sól. 336. Rozporządzenie policyjne dotyczące handlu mydłem itd. 337. Rozporządzenie dotyczące handlu papierami wartościowymi.

Nr. 81. z dnia 30 lipca 1917 zawiera: 338. Rozporządzenie policyjne dotyczące obowiązku zgłaszania wypadków śmierci na gruźlicę płuc i krtani. 339. Obwieszczenie dotyczące Polskiej krajowej Kasy Pożyczkowej. 340. Obwieszczenie dotyczące komunikacji pocztowej ludności z osobami należącymi do armii austro-węgierskiej.

Nr. 82. z dnia 1 sierpnia 1917 zawiera: 341. Rozporządzenie dotyczące zajęcia węgla.

Allgemeines.

Günstige Ernteaussichten in Rumänien. Nachrichten aus dem unter Militärverwaltung stehenden besetzten Gebiete Rumäniens zufolge ergibt der Weizen, dessen Drusch bald beendet sein wird, eine Mittelernte. Mais verspricht dank dem in der letzten Zeit gefallenen Regen gute Ernte. Weniger günstig werden voraussichtlich die Erträge in Gerste, Hafer und Ölsaaten sein, die indessen wegen der verhältnismäßig kleinen Anbauflächen von geringer Bedeutung sind. Die Rapsernte ist nicht hervorragend. Bohnen stehen zufriedenstellend, Erbsen sehr gut. Die Weinberge sehen sehr gut aus und lassen eine volle Ernte erwarten. Dagegen hat Obst, besonders Pflaumen, infolge von Insektenschäden empfindlich gelitten. Im Gebiete der Militärverwaltung wurde für die Ernte 1917 2½ Millionen Hektar bebaut, wovon auf Weizen und Mais rund je eine Million entfallen. Das durchschnittliche Erträgnis für Weizen beträgt 10, für Mais 13 Meterzentner auf einen Hektar. Mit den übrigen Früchten zusammen ergibt dies 28 Millionen Tonnen Fruchttertrag. Hievon werden zunächst die Bevölkerung des Gebietes der Militärverwaltung und die Truppen der rumänischen Front verpflegt. Der Rest, der schätzungsweise 1.25 Millionen Tonnen betragen dürfte, wird ausgeführt.

Sprawy ogólne.

Pomyślne widoki żniw w Rumunii. Wedle wiadomości zajętych obszarów Rumunii zostających pod zarządem wojskowym, wydaje pszenica, której młocka jest już na ukończeniu, średnie żniwo, a kukurudza dzięki obfitym w ostatnim czasie deszczom zapowiada się dobrze. Mniej pomyślny będzie jak się zdaje zbiór jęczmienia, owsa i nasion olejowych, co jednak w stosunku do szczupłej powierzchni uprawnej ma małe znaczenie. Zbiór rzepaku nie jest nadzwyczajny. Bób zapowiada się dobrze. Groch bardzo dobrze. Winnice wyglądają również bardzo dobrze i każą się spodziewać pełnego zbioru. Owoce, a szczególnie śliwki ucierpiały z powodu obfitości owadów.

Na zajętych obszarze uprawiono na rok 1917 2 i pół miliona hektarów, z czego przypada na pszenicę i kukurudzę okragło po jednym milionie. Przebieg wydatność pszenicy wynosi 10, kukurudzy 13 cetnarów na hektarze. Razem z innymi płodami wynosi zbiór 2.8 mil. ton, którego przedewszystkiem użyje się na zaspokojenie potrzeb ludności obszaru okupowanego i wojsk frontu rumuńskiego. Reszta, która wynosi około 1.25 mil. ton będzie wywieziona.

Najwyborniejszy środek do czyszczenia obuwia i skór

„ALMOBIN-CREME“ — „LUMEN-CREME“

Wyśmienicie błyszczący! Skóry konserwujący!

CHEMICZNE FABRYKI

Aug. **LUTTNER**, Tow. z ogr. por.

Centrala: Mor.-Ostrawa.

Filie: Wiedeń, Brody.

Towarzystwo akcyjne
POLSKA CENTRALA HANDLOWA
w Radomiu, Plac 3-go Maja 1

rozpoczęło czynności w kierunku aprowizacji obszaru Polski, okupowanego przez c. i k. wojska austriacko-węgierskie i dokonywa zakupów artykułów spożywczych i pierwszej potrzeby z pierwszej ręki.

Towarzystwo posiada wyłączne prawo sprowadzania artykułów wymienionych dla rzeczonoego obszaru z krajów neutralnych.

Die Handels- u. Gewerbekammer
in Prag, 660-I.

bietet den Interessenten in Polen **unentgeltlich** ihre Dienste für Erteilung von Auskünften über alle den Handel mit dem Kammerbezirke betreffenden Angelegenheiten wie auch für Namhaftmachung von Bezugsquellen der einschlägigen Artikel an.

339 Korrespondenz auch polnisch.

Telephon: 60, 250, 810.

Bureaustunden für den Parteiverkehr: 1/2 10—1.

Izba Handlowa i Przemysłowa
w Pradze, 660-I.

udziela Interesentom z Polski **bezpłatnych** wiadomości w sprawach handlowych i wskazuje źródła zakupu towarów w swoim obwodzie.

Korespondencya także w języku polskim.

Telefon: 60, 250, 810.

Godziny przyjęć od: 1/2 10—1.

Maschinen-Fabriks-
 Aktien-Gesell.

N. HEID,

FABRYKA MASZYN
 Tow. akcyjne

Stockerau, bei Wien (Nieder-Österreich).

Stockerau, koło Wiednia (Austria dolna).

Trieurs, Trieurbleche mit Zinkmantel „Patent Heid“ für alle Getreidearten, Klee, Leinsamen, Mutterkorn, Wildhafer u. s. w.

349 **Excelsiorschrotmühlen,**

Moderne Transport-Anlagen zur Förderung von Massengütern; Komplette Kesselhaus-Bekohlungs-Anlagen; Komplette Lagerhaus-Einrichtungen; Moderne Transmissionen; Moderne Drehbänke für alle Zwecke bis 300 mm Spitzenhöhe.

Triery, blachy trierowe z płaszczem cynkowym „patent Heid“ dla wszelkich gatunków zboża, koniczyny, siemienia lnianego, sporyszu, dzikiego owsa i t. d; śrutaki excelsior; modne urządzenia transportowe do przewozu hurtownych towarów; kompletne urządzenia do wprowadzania węgla do kotłowni i kompletne urządzenia składowni; modne transmisyje; modne tokarki do wszelkich celów o wysokości toku do 300 mm.

Aktien-Gesellschaft für Mineralöl-Raffinerie

vorm. David Fanto & Co.

Abteilung Raffinerie Ustrzyki

WIEN I., Börsegasse 9

liefert aus ihrer Raffinerie in Ustrzyki dolne
(Galizien)

BENZIN

für landwirtschaftliche Motore, ferner
alle Arten

Zylinder- und Maschinenöl,

Petroleum, Paraffinkerzen, Diesel-
motoren-Treiböl (Gasöl), Weichpech
(Goudron) etc.

:: Towarzystwo akcyjne ::
dla
rafineryi olejów mineralnych

przedtem Dawid Fanto i sp.

Oddział rafinerii Ustrzyki

WIEN I., Börsegasse 9

dostarcza ze swej rafinerii w Ustrzykach dol-
nych (Galicya)

BENZYN

dla motorów gospodarczych, oraz
wszelkich

olejów dla cylindrów i maszyn,

nafty, świec z parafiny, oleju dla
silników Diesela, miękkiej smoły
(Goudron) i t. p.

RUDOLF BÄCHER

ROUDNICE N. LABA

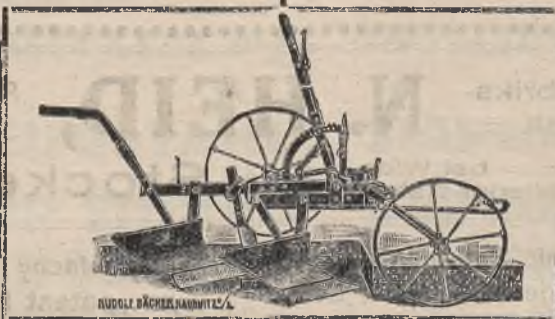
CZECHY.

RAUDNITZ A. ELBE

BÖHMEN.

317

Największa fabryka
pługów
w Austro-Węgrzech.

Grösste Pflugfabrik
Osterreich-Ungarns.

Pługi, kultywatory, brony, ja-
koteż wszelkie narzędzia do
obrabiania ziemi.

Niedościgniona KONSTRUKCYA, pier-
wszorządny materyał.

Pflüge, Kultivatoren, Eggen,
sowie sämtliche Bodenbear-
beitungsgeräte.

Unerreichte KONSTRUKTION, erstklas-
siges Material.

KAUTSCHUKSTEMPEL,

Gummi-Typen, Datumstempel, Numerateure, Farbkissen, Stempelfarbe, Email- und Metallschilder erzeugt und liefert prompt

ALEKSANDER FISCHAB

Lieferant des k. u. k. Festungskommandos Krakau und des k. u. k. Heeres

dostawca c. i k. Krakowskiej Komendy Twierdzy i c. i k. Armii

KRAKAU — KRAKÓW

Grodzka 50. Tel. Nr. 3256.

wykonuje i dostarcza szybko

PIECZĘCIE KAUCZUKOWE,

czcionki kauczukowe numeratory, poduszki i farby do pieczętek, szylidy emaliowane i metalowe.

296

Fabryka szmuklerska

Karola Langsama i Sp.

Wiedeń VII, Kirchengasse Nr. 41.

ZAŁOŻONA w 1873 R.

poleca swój skład nowości a mianowicie:

wyroby szmuklerskie, guziki, wstążki do obuwia, galony, hafty, sprzączki (brandeburskie), taśmy, sznurówki i t. d.

303

Zwiedzanie fabryki nader pożądane.

Die Handels- u. Gewerbekammer

in Wien I., Stubenring 10,

erteilt allen Kaufleuten aus dem Okkupationsgebiet unentgeltlich Auskünfte über Zölle, Ausfuhrverbote u. Bezugsquellen oesterreichischer Erzeugnisse.

Bureaustunden: 9-6 Uhr

Telegrammadresse: Hagekammer,

Telephon 20494, 20495, 20496.

Izba Handlowa i Przemysłowa

w Wiedniu I., Stubenring 10,

udziela wszystkim kupcom z obszaru okupowanego bezpłatnych wiadomości o cłach, zakazach wywozu i źródłach zakupu wyrobów austriackich.

Godz. urzędowe: 9-6.

Adres telegraficzny: Hagekammer.

Telefon 20494, 20495, 20496.

353

Handels- u. Kommissionshaus für Export & Import

H. MITELMAN,

Export und Import aller Bedarfsartikel aus und nach dem k. u. k. oesterreichisch-ungarischen Okkupationsgebiete in Polen für eigene und fremde Rechnung. Übernimmt Vertretungen von erstklassigen Häusern, zu koulantesten Bedingungen.

326 Erstklassige Referenzen.

Telegrammadresse: **Mitelman Noworadomsk.**

Dom komisowo-handlowy dla eksportu i importu

NOWORADOMSK

Eksport i import wszelkich towarów, z i do c. i k. terenów okupowanych w Polsce, załatwia na rachunek własny i przyjmuje w komis. — Zastępuje pierwszorzędne przedsiębiorstwa pod najdogodniejszymi warunkami.

Pierwszorzędne polecenia.

Adres telegraficzny: **Mitelman Noworadomsk.**

SÄEMASCHINEN-FABRIKS-
AKTIENGESELLSCHAFT

FR. MELICHAR

FABRYKA SIEWNIKÓW
— TOW. AKCYJNE —

Brandeis a./E. (Böhmen - Czechy)

Bestellen Sie Ihre Felder zum Herbst
wie zu Frühjahr nur mit unseren

„**UNIKUM**“ Löffelscheiben-Drill-
maschinen

345 **Original - Melichar.**

Uprawiajcie swe pola na jesień i
wiosnę tylko naszymi

„**UNIKUM**“ łyżkowymi siewnikami
rzędowymi

Oryginalny - Melichar.

LEOP. WIENER

Papier-Fabriken.

Niederlage und General-Repäsentanz

Grösstes Lager aller Arten

PAPIERE.

Papier-Spagate

Marke „Herkules“ Ges. gesch.

Bindfaden, Draht-Spagate, Färb.

Bindfaden, Garbenbinder

WIEN I., Getreidemarkt Nr. 9.

Telegramm - Adresse : ELWIENER, WIEN.

321 **Telephon-Nr. 572, 9547, 9908.**

I. österr.-ungar. k. k. priv.

Kautschuk- u. Metallstempelfabrik

R. Gärdtner & Co.

Wien, IV., Hauptstrasse 37 u.

Atzgersdorf bei Wien.

Stampiglien jeder Art aus Kautschuk und Metall.

Petschafte, Kautschuktypen, Siegelmarken, Stempelfarben und -Polster, Hett- und Vervielfältigungsapparate, Datumstempel, Signierstempel und Schablonen, Paginiermaschinen und Pressen für **Militär, Ämter, Handel, Industrie und Gewerbe.**

I. austro-węg. c. k. uprzyw.

Fabryka pieczęci kauczukowych i metalowych

R. Gärdtner & Co.

WIEN, IV. Hauptstrasse 37 u.

348 **ATZGERSDORF bei Wien**

Pieczenie każdego rodzaju z kauczuku i metall.

Pieczątki, czcionki kauczukowe, nalepki, poduszki i farby do pieczętek, aparaty do zeszcycia i powielania, stamplilie do sygnatur; szablony, numeratory i prasy dla **c. i k wojska, biur, handlu, przemysłu i rękodziela**
i t. p.

Aktien-Gesellschaft der
Emallirwerke u. Metallwarenfabriken

AUSTRIA

Akcyjne towarzystwo
fabryk emalowych i metalowych

Zentral-Bureau: **WIEN IX/1, Lichtensteinstrasse 22, Biuro centralne.**

Fabriken: — Fabryki:

BRÜNN (Mähren) — KNITTELFELD (Steiermark) — BRÜX (Böhmen).

Modernste Einrichtungen.

Arbeiteranzahl 4300.

225 **Telephon: WIEN 13.639—20.228.**

Neu errichtet: **Ständige Auskunftstelle für alle Fragen der Kehrlicht-**
beseitigung.

ERZEUGNISSE: Rohe, emallirte, verzinnte Kochgeschirre aller Art, verzinkte Artikel und Militär-Artikel etc.

Najnowocześniejsze urządzenia.

4300 robotników.

Telefon: WIEN 13.639—20.228.

Nowo urządzone: **Stałe biuro informacyjne dla usuwania odpadków i śmieci.**

WYROBY: Zwykłe emalowane, cynowane naczynia do gotowania i wszelkiego rodzaju artykuły ocynkowane i artykuły wojskowe.

Grösste gallzische
Zigarettenpapier u. Zigarettenhülsen-Fabrik

ELSTER & TOPF,

Gesellschaft m. b. H.

LEMBERG, Sakramentekgasse 16
354 empfiehlt ihre Erzeugnisse

Spezial-Marken:

BOURBON, AIDA, „PROMIEN“

mit 5% zu Gunsten des T. S. L.

Największa galicyjska
Fabryka bibulek i tutek cygaretowych

ELSTER & TOPF,

Spółka z ogran. odpow.

LWÓW, ulica Sakramentek I. 16
poleca swoje wyroby

Marki specjalne:

BOURBON, AIDA, „PROMIEN“

z 5% dochodem na rzecz T. S. L.

G. C. DORNHEIM

G. m. b. H.

MAGDEBURG

Berlin, — Köln, — Lippstadt,
liefern an Wiederverkäufer 332

**Waffen, Munition,
Jagdgeräte**

zu vorteilhaften Preisen.

IMPORT. EXPORT.

Eigene Fabriken in Leer, Magdeburg, Suhl.

Jedes Quantum

**Ausreibbürsten, Reisbesen,
Bürsten und Pinseln**

304 liefert prompt und billigst

BÜRSTEN-FABRIK

FRANZ WANKO, WIEN

VII., Neubaugasse Nr. 9.

Telefon Nr. 35357. Interurban Tel. Nr. 35357.

Gemeinsame Filiale
der Kais. Kön. privilegierten
Österreichischen Länderbank
und
**Ungarischen Escompte- und
Wechsler-Bank für Polen**
Dąbrowa (Polen).

Filia wspólna
Ces. Król. Uprzyw.
Austryackiego Länderbanku
= 1 =
**Węgierskiego Eskontowego i
Wymennego dla Polski**
Dąbrowa (Polska).

341

Telegramm-Adresse:

Länderbank, Dąbrowa, Polen.

Adres telegraficzny:

Länderbank, Dąbrowa, Polen.

Bank- und Warenabteilung.

Oddział bankowy i towarowy

Waren-Einfuhr. Waren-Ausfuhr.

Przywóz towarów. Wywóz towarów.

Die besten und billigsten **Glas-Flaschen** in Halbweiss, Hellgrün und Olivgrün für Wein, Bier, :: Spirituosen, Mineral- :: Wasser u. s. w. liefern die **Glasfabriken**

Najlepsze i najtańsze **flaszki bialo-matowe jasno-zielone i ciemno-zielone** na wino, piwo, spirytualia, wody mineralne itp. dostarczają **fabryki szkła**

FISCHMANN SÖHNE,

Gesell. m. b. H. **Teplitz-Schönau** Stow. z ogr. por.

Vertreter für Königreich
352 Polen:

Zastępca na Królestwo
Polskie:

S. L. Abramson in Dąbrowa. S. L. Abramson w Dąbrowie.

A. Gerngross

A. G.

WIEN VII. - WIEDEN VII.

Mariahilferstrasse 38-48, Kirchengasse 2-4.

Grösstes Spezialhaus der Monarchie in Seiden, Woll- und Waschstoffen, Bändern und Spitzen.

Największy w monarchii dom handlowy, specjalnie dla materyałów jedwabnych, płócien, wstążek oraz koronek.

Engros-Export.

Wywóz hurtowny.

Seidenstoffe	Materye jedwabne
Wollstoffe	Materye wełniane
Waschstoffe	Płótna
Bänder	Wstążki
Spitzen, Stickereien	Korunki i Hafty
Damenputz	Konfekcyja damska
Leinenwaren	Towary lniane
Wirkwaren	Tkaniny oczkowe

Brot bäckerei- und
Teigwaren fabriks-Einrichtungen, 343
Mehl misch- und Sieb-Anlagen,
Tierfutter erzeugungs-Einrich-
tungen **Kartoffel-Gemüse-Rüben-**
Wasch-Schäl-Schneidmaschinen

Liefert prompt und preiswert, als ständige Lieferanten k. u. k. Staats- und Militärbehörden, führender Industrie-Grossunternehmungen etc.

MASCHINENFABRIK ERNST DANIA & CO.

WIEN, X. Leebgasse 4-6.

Grössere Schlosserei mit elektrischem Betrieb, übernimmt alle **Bauschlosserarbeiten** und überhaupt alle und jede Schlosserarbeit nach Mass u. Zeichnung auch auswärts, wie **eiserne Fenster u. Türen, Stiegen, Schachtdeckel, erzeugt Gerüstklammern** sowie alle Gattungen **Zimmeröfen, Blech, Chamott, Meldinger u. Dauerbrandöfen, transportable Blechherde, festgemauerte u. verkachelte Küchenherde Rauchröhren, Knie, Ofenschirme, Kohlenkübel, Kohlenschaueln etc.** Besitze ein grosses reichsortiertes Lager von allen Bauwerkzeugen, sowie **Krampe, Schaufeln, Schiebtruhen, Hacken** etc. etc führe jede Arbeit an Ort und Stelle komplett montiert aus, Zuschriften und Anfragen an die Firma 328

Anton Machaczek, Wien

XIV., Rauchfangkehrergasse Nr. 28.

Grösste Fabrik Österreich-Ungarns

für

Zigarettenhülsen

und

Zigarettenpapier

des

Rudolf Herliczka 356

in Krakau

empfiehlt als Spezialität **Zigarettenhülsen „Temida“, „Wregudron“ u. „Monopol“.**

Największa w Austro-Węgrzech fabryka

tutek

i bibulek cygaretowych

Rudolfa Herliczki

w Krakowie

poleca jako **SPECYALNOŚĆ** cygaretowe tutki:

„Temida“, „Wregudron“ i „Monopol“.

ARTUR LORIE

Krakau, Starowiślnag. 19.

empfiehlt sein reichhalt.

Baumaterialienlager in Portland-Zement, Alabaster-, Stukatur- u. Maurer-Gips, Kalk, Roman-Zement, hydr. Kalk, Dachziegel, Dachpappe, Karbolineum, Beton u. Steingutwaren

358

Kraków, Starowiślna 19.

poleca swój

SKŁAD MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH zaopatrzony bogato w cement portl., gips murarski, sztukater. i alabastr., wapno hydr. (Roman cement), dachówkę, papę dachową, karbolineum, towary betonowe i kamionkowe.